

Afgelast

**Op de omslag: Voorschoten '97 – SHO, 7 maart 2020. Foto:
Leiden Amateurvoetbal**

Afgelast

**Het amateurvoetbal in
coronatijd**

Theo Ducaneaux

© 2021 Theo Ducaneaux

Redactie Leon Bizzocoli

ISBN 9789464188547

Trefwoorden: amateurvoetbal, voetbaltrainer,
coronacrisis

Foto' s: archief familie Ducaneaux en Leiden
Amateurvoetbal, Jan vd Lubben

Voorwoord

Er was eens een smulpaap in de Chinese provincie Wuhan, die zijn tanden had gezet in een verontreinigde vleermuis, of een bedorven gordeldier.

Zonder hem was deze zoönose niet ontstaan, en had de pandemie zich niet zo voortvarend over de wereld verspreid.

Dan hadden we nooit geweten dat regeringsleiders ook maar mensen zijn, en het soms ook helemaal niet meer weten.

Dan hadden we nooit de kartrekkers en de afhakers van elkaar kunnen onderscheiden in deze ongekende tijd.

Dan hadden we ten onrechte gedacht dat alles altijd maar kon, als je als rijke dikke westerling je knip trok.

Dan had er geen herwaardering plaatsgevonden van mensen die werken in het onderwijs en de zorg, wat zich hopelijk nog eens vertaald in een beter salaris.

Dan hadden we ons wellicht niet gerealiseerd, dat er mensen zijn die werken met andere en hoger te waarderen innerlijke motieven dan de jacht naar geld.

Dan had ik nooit dit boekje gemaakt, want dan had ik mijn tijd gewoon besteed aan gebruikelijker zaken. Een balletje trappen met andere gemankeerde bejaarden, of een vleugelverdediger uitleggen hoe- en wanneer hij moet knippen (realiseer je altijd, of je aan de bal kant of de contra kant staat).

Dan hadden we nooit geweten, dat we het voetbal zo ontzettend zouden missen.

Dan hebben we dus kunnen vaststellen dat elk nadeel toch weer zijn voordeel heeft, en dat nummer 14 toch weer gelijk heeft gehad.

Inleiding

Nederland heeft een unieke voetbalcultuur. Het percentage van de bevolking (de vrouwen doen steeds meer en steeds beter mee) dat voetbalt of ooit tegen een balletje heeft getrapt is enorm. Onze infrastructuur is ongekend. Rij een willekeurig dorp binnen en je ziet een gemeentehuis, een kroeg, een kerk, een begraafplaats en een voetbalclub. De status van de voetbalclubs is zodanig, dat ze nagenoeg allemaal over mooie velden, kleedkamers, en kantines beschikken. Ook ongekend in de wereld.

In de kantine hangt een vergeelde elftalfoto van jonge kerels met vetkuiven in wijde katoenen voetbalshirts. De nu oude man staat met één arm om de schouder van zijn kleinzoon, en wijst met de wijsvinger van de hand van de andere arm op de foto. “Kijk daar staat opa. We werden dat jaar kampioen. Die met die grote broek is je opa Henk. Die scoorde er 25 per seizoen.” De trainer onderbreekt het tafereel. “Omkleden mannen”. De jongen rept zich naar zijn trainer, opa steekt zijn duim op. “Maak er twee voor me”.

Zo gaat het al zo lang, we weten niet beter. Steeds meer clubs voegen met trots met gouden sierletters de term “100 jaar” toe aan hun logo.

De zaterdag in het amateurvoetbal is een lappendeken van plezier. Gastjes van 8 die geholpen worden met veters strikken. Beheerders in de weer met thee en het voor de laatste keer kalken van de lijnen van het hoofdveld. De B4 die een mannetje tekort komt. Snel een veelvraat geregeld die nog wel een tweede wedstrijd aankan. Feest in de kantine als het eerste gewonnen heeft, John de Bever door

de speakers. Honderden mensen met verschillende referentiekaders op het sportpark, met 1 gemeenschappelijke minnaar, de bal. Het rijke leven.

Toen de pandemie over de wereld raasde, werd ons voetbalgeluk direct gemarginaliseerd door onze beleidsbepalers. En terecht, in eerste instantie. Het is tamelijk banaal om over een potje voetballen te lullen, als de lijken zich opstapelen en intensive care verpleegkundigen 60 uur per week op hun benen staan om mensenlevens te redden. Dan ben je even niet aan de beurt.

En daar zit nou net het probleem. Je klaagt bij een terminaal zieke niet over je kalknagels. Maar je hebt er wel last van. Ik heb me vaak moedeloos en niet vertegenwoordigd gevoeld bij talkshows, kamerdebatten en persconferenties. Het bleek heel belangrijk of je mocht vliegen deze zomer, dat het WC-papier werd aangevuld in de Jumbo, en dat je je kerst kalkoen mocht nuttigen in het gezelschap van je naasten.

Maandenlang ging het nooit eens over ons, de voetballers. Alsof we niet met meer dan een miljoen zijn en inmiddels al een jaar met ons potlood zitten te spelen. Prima dat opa Bakkebaard een zelf gebakken taart krijgt van zijn kleindochter, en dat het uitreiken hiervan op het NOS journaal komt. Maar mijn zoon dan, die al een jaar niet voetbalt? En dan door BOA's geverbaliseerd wordt als hij even een balletje trapt met wat vrienden, terwijl op diezelfde dag de Beijerlandse Laan gesloopt wordt?

Ik heb veel respect voor mensen die in het RIVM zitten en het Outbreak Management Team vormen. Bijvoorbeeld als ik kijk naar de briefings op dinsdagochtend waarbij Jaap van Dissel een kamercommissie bijpraat over de stand van

zaken. Sowieso al top dat dit openbaar is, en dat we allemaal kunnen meekijken. En daarnaast chapeau voor de heldere uiteenzetting met grafieken en statistieken. Uiteindelijk denk ik dat we rugdekking hebben van zeer ter zake kundige mensen, die worstelen met die ene variabele, het coronavirus. Niettemin mis ik af en toe de mening en het gevoel van iemand die zelf met zijn poten in de klei heeft gestaan. En dan bedoel ik niet de sociologen, pedagogen en psychiaters die vanuit een intellectueel elitair standpunt met ons delen “wat de crisis met de mensen doet”. Ik heb het over iemand die 25 slidings per wedstrijd maakt op een regenachtig bijveld, die de shampoofles van de linkshalf heeft volgezeked, en na een kampioenschap zo dronken is geworden, dat ie op de foto's moest nakijken waar ie de avond ervoor allemaal geweest was met zijn in clubkleuren geschilderde snuit.

Ik zie strijdbare bestuurders, voor zichzelf trainende spelers en betrokken coaches langzaam uitdoven. Het lijkt op de lichaamstaal van een aangeslagen bokser. De eerste aanvallen pareert hij nog met wat stoten terug. Op enig moment hangt ie alleen nog maar in de touwen. Bij de aankondiging in maart 2020 dat de competitie “even” werd stilgelegd had ik een half uur na de persconferentie 200 apps. Spelers, collega trainers, bestuurders. Bij de persconferentie van 2 februari 2021, waarbij duidelijk werd dat we misschien helemaal niet meer tegen een bal trappen dit jaar, geen enkele. Na iedere persconferentie stuurde ik mijn spelersgroep standaard een videoboodschap. Over de planning onder voorbehoud, stay strong, en train voor jezelf. Dit deed ik ook naar de jeugdtrainers van de club. Ik ben ook verantwoordelijk voor het functioneren van een hele jeugdafdeling. Hier ben ik inmiddels mee gestopt. Ik kan uit mijn verbale goocheldoos werkelijk niks meer toveren wat spelers en

trainers zou kunnen triggeren. Ik begin verder ook vreemd gedrag te vertonen. Voetbal is mijn werk, op een heel bescheiden niveau. Niettemin werk en passie. Met het wegvallen van prikkels, spanning en uitdagingen ga je opzien tegen de wasmand uitruimen, lees je 8x per dag teletekst en kijk je rijk halzend uit naar de dagkoersen. 3897 Besmettingen, 121 minder dan gisteren, maar er liggen 37 mensen meer op de IC, en het RIVM meldt 69 doden. De "R" zit nog steeds boven de 1. Vlak voor de eerste lockdown hadden we bij Voorschoten als kader mooie nieuwe presentatiekleding gekregen. Overhemd, spijkerbroek en pullover. Nog nooit gedragen, geen idee of het nog past. Ik leef in mijn joggingpak, mijn vaste smoking nadat ik in mijn oudste sportkloffie ben wezen trainen. Dit laatste was al belangrijk, maar in deze tijd nog belangrijker. Mens sana in corpore sano, zou Baudet zeggen. Want de echte volksvertegenwoordiger spreekt in het Latijn.

Leiden Amateur Voetbal, in de persoon van redacteur Hennie Kanbier, vroeg me onlangs om op te schrijven hoe we de coronatijd als Voorschoten '97 aanvlogen. Ik stuurde een mailtje met alle in- en outs en Hennie vond dat een duidelijk en goed stuk. In overleg kwamen we overeen, dat ik periodiek wat columns voor hem zou schrijven, columns die elders in dit werkje terug te lezen zijn. Ik merkte dat ik er veel gein in had, en langzaam ontstond het idee van een boekje. Nu heb ik tijd, later worden mijn gedachten weer opgeslokt door kwesties als wie er zaterdag in de spits staat, en dat ik die routinier waar ik altijd op kan bouwen moet melden dat ie wissel zit.

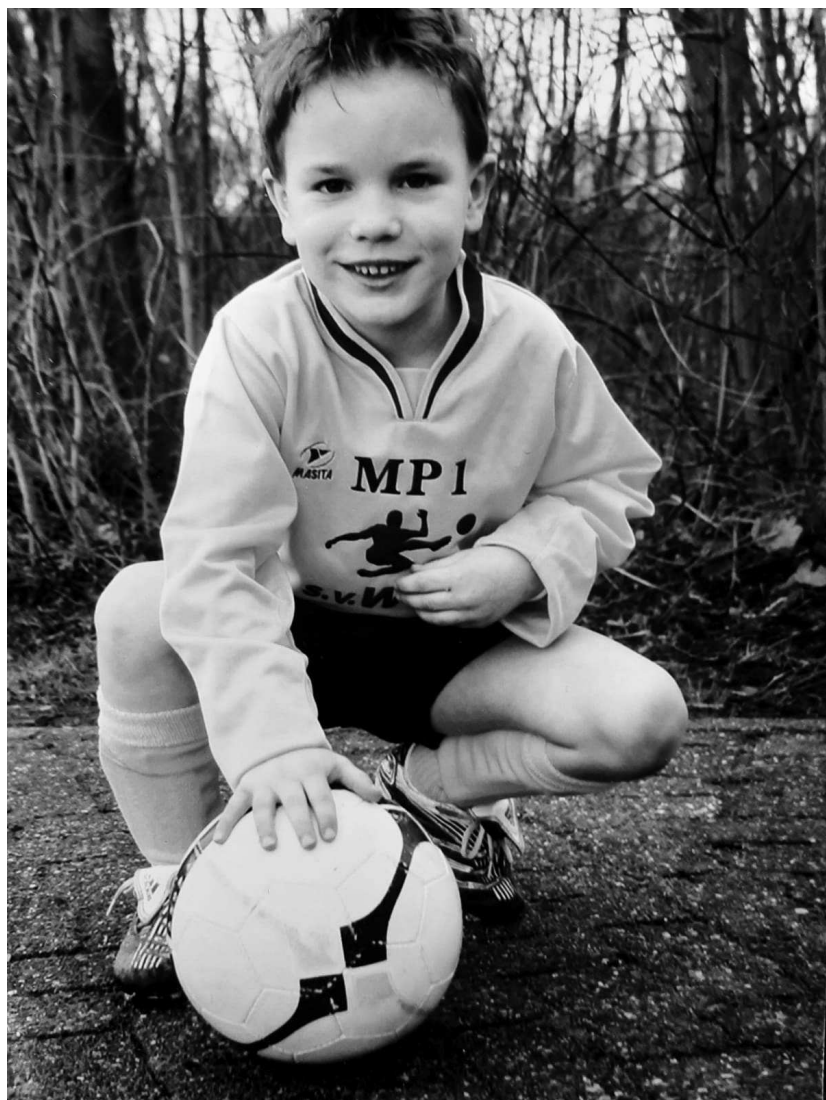
In hoofdstuk 1 loop ik het coronajaar langs, er is nogal wat gebeurd de afgelopen 12 maanden. De chronologie springt steeds van problemen op kleinschalig niveau, ons amateurvoetbal gepruttel, naar wat cynische gedachten

over mondiale en nationale poppenspelers die aan onze touwtjes trekken. Mijn licht anarchistische karakter kreeg dan de overhand, mede omdat ik vond en vind dat onze doelgroep amateurvoetballers ondersneeuwt bij andere dossiers die ook niet het primaire doel van de crisis bestrijding vormen. Dat is en blijft mensenlevens redden en ruimte in de ziekenhuizen behouden voor iedereen die medische zorg behoeft.

Maar uiteindelijk persifleer ik geen premier of minister, maar vooral mezelf en al die andere mensen die vanuit hun badjas de wereldcrisis oplossen. Want corona is als het weer. Iedereen heeft een mening, en iedereen praat erover bij de bakker (tenminste, als die open mag van het RIVM). Verder heb ik geprobeerd duidelijk te maken hoe we het voetbal missen met z'n allen, meestal niet gehoord en gezien worden, en hoe we ons door deze droogte heen worstelen. Zo links en rechts een beetje doorspekt met wat kleedkamerhumor, dat verveelt nooit. Corona en zijn slachtoffers moet je serieus nemen, jezelf en het gros van de mensen niet. Nadat ik in hoofdstuk 1 heb geschetst hoe moeilijk we het hebben zonder amateurvoetbal, verklaar ik in hoofdstuk 2 en 3 waar die liefde vandaag komt. Ik vermoed dat vele andere voetballers hetzelfde referentiekader hebben. Vader, straat, eerste club, ruiken aan succes, eindigend bij de veteranen op veld 8. Hoofdstuk 4 is de toegift in de vorm van de columns, die hebben het schrijversvlammetje een beetje aangewakkerd. De korte verhaaltjes vormen ook een beetje een doorsnede van wie ik zelf ben geworden. Deels een kind dat elke week blij wordt van het huppelen achter een bal aan, deels een man op leeftijd die omziet in vertedering en heimwee. Deels een trainer die zo af en toe ook eens een serieuze mening heeft over een voetbalinhoudelijk onderwerp. Het kan zomaar zijn dat deze ratjetoe aan

hersenspingsels op een voor een schrijver of redacteur onlogische manier aan elkaar zijn geplakt. Maar zoals ik in hoofdstuk 1 in den beginne al aangeef, ik ben geen schrijver.

Theo Ducaneaux februari 2021.

1. Het Coronajaar. Covid-19 en dat andere virus

Een echte schrijver ben ik niet. Een echte schrijver voelt naar mijn inschatting een soort innerlijke noodzaak om zaken aan het papier toe te vertrouwen, welke andere behoeften overstijgt. De echte schrijver neemt zijn publiek mee op een spannend reisverhaal naar een ver- en onbekend oord. Ik heb één keer pech gehad met de bus naar Lloret de Mar op de heenreis van mijn eerste jongensvakantie. Dit gebeurde vlak over de Moerdijkbrug, dus er kon gewoon een automonteur van de ANWB gebeld worden. Die had het zo gefikst. In dat avontuur zit geen roman. Een echte schrijver ontdoet zich van een jeugdtrauma door het lezerspubliek kennis te laten nemen van een duister incest verleden. Bij mij heeft er nooit een oom in mijn onderbroek gevoeld. Althans niet als ik hem aanhad. Een echte schrijver werkt met cliffhangers aan het einde van ieder hoofdstuk, en laat de lezer tot de laatste pagina in spanning wie de moord heeft gepleegd. Van boeken waarin de butler de dader bleek te zijn, zijn er al genoeg geschreven. Ik denk ook, dat ik de fantasie ontbeer om een over de top roman met fictieve hoofdpersonen te maken. Koken en fotograferen kan ik niet, mijn belangstelling voor kleine zangvogels is beperkt, dus iets educatiefs zit er ook al niet in. Een zwaar wegende reden om pen en papier ter hand te nemen had ik derhalve vooralsnog niet.

Zelf lezen vind ik ook een opgave. Op school moesten wij voor het examen opgeteld voor Frans, Duits, Engels en Nederlands 60 boeken lezen. Ik kwam tot het overzichtelijke aantal van nul gelezen werken. Een tip om

“De herberg met het hoefijzer” van A. Den Doolaard te lezen schoof ik terzijde. Dat boek was zo dun, dan kon je net zo goed gewoon het uittreksel lezen. Ik hield me bezig met het nieuwe album van the Police, of het zwaardere werk van The Damned, The Ramones en the Sex Pistols. Of het mislukte seizoen van Feijenoord (toen ook al...). Ik las de Voetbal International, als eerste de column “Sans Rancune” van Johan Derksen. Op maandag spelde ik de editie van het Rotterdams Nieuwsblad met alle in- en outs van het amateurvoetbal van afgelopen weekend. Modale backs van derdeklassers kende ik bij naam en ik wist wat hun lievelingsgerecht was, en waar ze naar toe op vakantie gingen. Grootmachten als het ter ziele gegane Zwart Wit’28 en CVV. Coen Nieuwstraten, Ger Reitsma, Ed Molsbergen bij Zwart Wit. Jan Bruijs, Sjaak Roggeveen, Sjef Nab bij CVV. Zomaar wat local heroes uit die jaren. Algeheel landskampioen bij de amateurs. Het respectievelijk aan de Oldegaarde spelende Zwart Wit 28, “het Ajax van het amateurvoetbal”, en het aan de Groene Kruisweg acterende CVV. De cursiefjes en de column “Bal Na”, waar nieuwtjes en grappige feitjes werden gemeld, veelal opgetekend aan de bar van de kantine. Voetbal lectuur, dat was het wel zo’n beetje qua lezen.

Met een beetje uittreksels stampen, wat lef, een lenige tong, en films bekijken van verfilmde boeken, verwachtte ik een eind te komen bij de mondelinge examens. The Boys from Brazil, Die Blechtrommel, Maigret et le clochard. Bijna was ik bij Nederlands de lul, toen de leraar vroeg hoe het met de hoofdpersoon in de Stille kracht van Louis Couperus afliep. “Die ging ten onder”, antwoordde ik naar waarheid. Die zin stond namelijk letterlijk zo in het uittreksel. De heer Ketelaar (Kietelaar achter zijn rug) nam daar geen genoegen mee. “Wat bedoel je met ten onder gaan? Geen flauw idee wat er met die gozer gebeurd was.

Nadat ik 3 keer hetzelfde verhaal had zitten opdreunen met steeds hetzelfde “ging ten onder”, en het steeds duidelijker werd dat ik niet wist of de hoofdpersoon dood was, gevlucht uit Indonesië, of zwemmend de Java zee was overgestoken, werd ik gered door de bel. Met de staart tussen de benen en een zes in mijn binnenzak verliet ik opgelucht het lokaal.

Als het leven voortkabbelt op zijn gebruikelijke prettige en vertrouwde manier, heb ik genoeg te doen. Ik doe bij voorkeur niet aan multitasking, en bovendien ben ik van nature wat lui aangelegd. Er gaan 24 uur in een dag. Ik hoef niet zo nodig 16 uur op een betekenisvolle manier actief te zijn. Iemand moet tenslotte ook de vaatwasser uitruimen en de krant uit de brievenbus halen. Mijn gereedschapskist is in 1984 gestolen, die klap ben ik nooit echt te boven gekomen. Ik heb mijn vrouw stellig beloofd uit de buurt van de elektriciteit te blijven. Behangen, verven en de tuin besteden we uit aan een mannetje. Als ik 's morgens lekker heb getraind en daarna een uiltje knap voordat ik naar de club rijd, komt kater Tom altijd opgerold op mijn buik liggen. Tom heeft een vermaning gehad van de dierenarts in verband met overgewicht. Wij spreken thuis liever van een vet voorraad, voor eventueel mindere tijden. Het is maar net hoe je naar dingen kijkt natuurlijk. Feit is dat Tom weinig ambitie toont om iets aan zijn gewicht te doen, en die kilo's voel je als een volwassen adipeuze kater een uur op je buik ligt te knorren. Geluk zit in kleine dingen, en niet alleen voor een kat.

Een 40-urige werkweek heb ik ruim 25 jaar als een aambeeld om mijn nek gevoeld. De waarde van een kloppende boekhouding, een vlijmscherp hypotheek aanbod, een op tijd betaalbaar gestelde uitkering, en een POP gesprek met mijn leidinggevende. Het voelde allemaal

als een taakstraf. Zonde van de tijd. Maar werken voor je eten en niet je hand ophouden voor een uitkering heb ik van huis uit meegekregen. Dat was de mores, dus je ging. In 2011 heb ik me met behulp van mijn vrouw aan de gesel van het kantoor ontworsteld. Ik werk sedert dien in de kantlijn van het voetbal. Het enige eiland waar ik in staat ben om me 100% te geven. Als vanzelfsprekend. Op school altijd in de weer met uittreksels en huiswerk van een ijveriger student. Een diploma op 20% inzet. De boeken niet gekaft en ongebruikt aan het einde van het jaar weer ingeleverd. Mijn teamgenoten bij Excelsior hadden een keertje in oktober mijn agenda en boeken met een Pritstift dichtgeplakt. Ik ontdekte de grap in maart. Op kantoor was ik altijd op zoek naar de gemakkelijkste weg, en 's middags stond ik als eerste bij de lift. Toen iemand van de IT in 2011 mijn computer afsloot bij mijn laatste werkdag, stonden er 237 documenten op. De organisatie zou mijn vertrek wel overleven, zoveel was duidelijk. Want meer dan 200 gingen er over tactiek en opstellingen ten behoeve van het trainerschap. Als voetballer en trainer word ik namelijk altijd geprezen om mijn onvoorwaardelijke inzet.

Er zijn boeken geschreven en liedjes gezongen over die zo mooie jeugd. Toen ik 15 was leefde ik op sport en popmuziek. Nu weer, zo heb ik het ingericht. Het doel is een leven te leiden met de kwaliteit die ik als schooljongen ook ervoer, dat is de kern van de strategie. Dan heb je wel een partner nodig die je dat gunt. Van een salaris bij het amateurvoetbal (ook niet in een dubbelfunctie die ik heb) kun je natuurlijk geen Mercedes rijden of een suite aanhouden in Monaco. Maar het ligt iets subtieler onderaan de streep. Ik heb jarenlang weken gedraaid waarbij de wekker op 5 uur stond, ik een uur ging hardlopen, daarna fulltime op kantoor zat, en in de avond training gaf. Probeer dan nog maar eens de vrolijke Frans